

OBSAH

Predstavu k druhému vydaniu	5
Úvod	8
1. Vznik slovenského osídlenia na Dolnej zemi	13
1.1 Postup slovenskej kolonizácie v južnom Uhorsku	18
• Začiatky slovenskej kolonizácie	18
• Najintenzívnejšia fáza kolonizácie	22
• Tretia etapa kolonizácie	25
1.2 Život slovenských vystúhovacov v 18. storočí	32
• Osadníci v nových životných podmienkach	32
• Povinnosti voči zemepánom	38
• Osadníctvo neroľníckych zamestnaní	42
• Kolonizácia z hľadiska cirkevnej príslušnosti	43
• Špecifický prípad tŕžkostí života osadníkov	50
1.3 Významné osobnosti	52
2. Pokračovanie slovenského osídľovania na Dolnej zemi v 19. storočí	59
2.1 Slovenská Dolná zem v uhorskom kontexte	60
• „Dlhé storočie“ v Uhorsku	60
• Osobitosti slovenskej kolonizácie v 19. storočí	70
• Literatúra a publicistika o dolnozemských Slovákoch	73
2.2 Vývoj slovenského osídlenia v „dlhom storočí“	76
• Békešsko-čanádsky región – „slovenský Kanaán“	76
• Slovenské osídlenie na území dnešného severného a stredného Maďarska	82
• Kolonizácia v Báčke, Banáte, Srieme a ďalších regiónoch	87
• Slovenská kolonizácia v Bulharsku	96
2.3 Kultúrnohistorické fenomény vystúhovaleckých komunit	98
2.4 Sociálny a spoločenský vývoj v dolnozemských slovenských enklávach	103
• Každodennosť v prameňoch a literatúre	103
• Slováci v multietnickom prostredí	117
• Špecifika dolnozemských agrárnych miest ako mestských centier v multietnickom prostredí	126
2.5 Významné osobnosti	130

3.Dolnozemskí Slováci v kontexte slovenského národnouemancipačného hnutia	114
3.1 Na ceste k národnej identite	148
• Začiatky maďarizácie v dolnozemskom priestore	148
• Začiatky národnouemancipačného procesu	152
• Dolnozemskí Slováci na stránkach Štúrových novín (1845 – 1848)	156
• Dolnozemskí Slováci v revolúcii 1848 – 1849	170
• Úloha konfesionality vo vnímaní etnickej identity dolnozemských Slovákov	176
• „Dolnozemské Slovensko“	184
• Národnouemancipačné hnutie na Dolnej zemi v memorandovom, matičnom a postmatičnom období	187
3.2 Dolnozemskí Slováci v krážoch vnútrostátnej politiky	197
3.3 Dolnozemskí Slováci a zánik Rakúska-Uhorska	208
4. Slovenské dolnozemské enklávy v období rokov 1919 – 1945 ...	214
4.1 Slováci v Horthyho Maďarskom kráľovstve	215
4.2 Slováci ako súčasť Veľkého Rumunska	225
4.3 Slováci pod vládou juhoslovanského kráľa	229
4.4 V krajinе bulharského cára	236
4.5 História dolnozemských Slovákov v kontexte medzivojnového obdobia	240
• Slovenská dolnozemská tlač	240
• Spolkový a kultúrny život dolnozemských Slovákov	245
• Každodenný život a hospodársky vývoj v slovenských enklávach	257
• Historiografia dolnozemských Slovákov	266
• Dolnozemskí Slováci na frontoch druhej svetovej vojny	269
4.6 Významné osobnosti	272
Záver	248
Pramene a literatúra	286
Summary	302
Príloha	303